

Dames en heren,

In 2010 moeten we keuzes maken. We krijgen het zwaar voor onze kiezen. Onze Regering staat voor de taak om maar liefst 35 miljard euro aan ombuigingen te vinden. En mede-overheden zullen de pijn van deze historische ombuiging mede moeten dragen. Mede mogelijk gemaakt door mede-overheden, zou een Postbus 51 pay-off kunnen worden.

Het ziet ernaar uit dat de provincie Gelderland 60 miljoen structureel op haar begroting verliest. Bij die omvang werkt de kaasschaaf niet meer. Wat werkt is schrappen, hoe naar dat ook is.

Deze bezuinigingen zijn voor ons een belangrijke aanleiding om nog eens fundamenteel na te denken over de vraag: Welke provincie willen wij zijn anno 2010 en later.

Ook andere ontwikkelingen zetten aan tot deze discussie. Ik doel dan op alle demografische, klimatologische, technologische en economische veranderingen, maar ook op het energievraagstuk en de toegenomen behoefte aan mobiliteit.

Hoe gaan we taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden verdelen over de verschillende bestuurslagen? En hoe beperken we administratieve lasten en onnodige bureaucratische procedures? Dit zijn zaken die aan de orde komen tijdens dit fundamentele debat.

Wij zullen daarbij de kool en de geit niet kunnen sparen. Over de keuzes die wij gaan maken zal helaas niet iedereen gaan juichen of tevreden zijn, dat staat wel vast. Op sommige terreinen zullen we ons moeten terugtrekken, terwijl wij op andere terreinen weer een prominentere rol gaan spelen.

Maar hoe het er allemaal uit gaat zien staat nog niet vast. Het is een ingewikkeld vraagstuk, waarbij op vele borden tegelijk wordt gespeeld. Het is dan van het grootste belang om een paar goeie ankerpunten te hebben. Wij hebben er twee, en ik noem ze u.

1. Allereerst het bestuursakkoord. Het bestuursakkoord dat het Rijk en de Provincies (IPO) sloten, is voor GS een vaste waarde. Onze nieuwe algemeen directeur Paul van Kalmthout heeft daar in zijn vorige baan, directeur Openbaar Bestuur en Democratie tevens plaatsvervangend Directeur Generaal Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, hard aan gewerkt en weet van de spreekwoordelijke hoed en de rand.

2. Ons tweede ankerpunt is het huis van Thorbecke. Ons college gaat er vanuit, dat ook in de komende decennia de bestuurlijke hoofdstructuur van ons land wordt gevormd door Rijk-Provincie-Gemeente. Ze zijn democratisch gelegitimeerd (hebben een direct door de bevolking gekozen volksvertegenwoordiging), hebben een open huishouding en een eigen belastinggebied.

Ik wil graag nog eens benadrukken dat morrelen aan deze driedeling een snelle en gezamenlijke aanpak van de grote maatschappelijke vraagstukken en de financiële problemen belemmert. Dat moet je dus niet doen en dat moet je ook niet willen.

Dit laat onverlet dat er wel wat moet gebeuren. Mij staat de aanpak voor ogen zoals verwoord in de nota Ruimte. Wenselijk acht ik de aanpak waarbij de Rijksoverheid de hoofdlijnen aangeeft, en de provincie deze hoofdlijnen uitwerkt in concrete plannen. Dat werkt, dat is gebleken, en leidt tot resultaten. (bv: Streekplan 2005 (nu Structuurvisie), IJsselsprong-Zutphen, en het regionaal economisch beleid)

Het middenbestuur is primair de gebiedsregisseur en werkt samen met vele partners aan een duurzaam, sociaal en leefbaar platteland en stedelijk gebied. De gemeenten - groot of klein - voeren lokale taken uit. Voor de burgers is en blijft de gemeente de eerste overheid.

Het verlengd lokaal bestuur kan blijven om lokale taken samen uit te voeren. De regio Achterhoek geef ik hier graag een pluim. Het is haar gelukt zich in korte tijd opnieuw uit te vinden, en dat is een prestatie die er zijn mag. Op dit moment wordt een vergelijkbare operatie in de Regio Rivierenland uitgevoerd. Ook daar koerst men aan op een kleine en slagvaardige vorm van verlengd lokaal bestuur.

Dames en heren,

De provincie is rijk, lees je her en der. Staatsrechtelijk is dit een curieus standpunt. Daarbij wordt dan ook niet op Thorbecke, maar op de Nuon- aandelen gewezen.

Ik zeg u dit: Het geld voor die aandelen is opgebracht door de inwoners van Gelderland. Het dividend dat wij ontvingen ging terug naar de Gelderse burgers. We investeerden iedere euro in de zo noodzakelijke infrastructuur in dit deel van het land. (w.o. wegen, water, natuur, GSO, landelijk gebied, landbouw)

Dat willen we de komende jaren ook blijven doen. De rente van ons vermogen zal ook in de toekomst aan de Gelderse burgers moeten toevallen.

Met Provinciale Staten is een zorgvuldig traject afgesproken om de investeringsagenda van 2011 - 2015 voor te bereiden. Hierin zullen belangrijke concrete keuzes gemaakt moeten worden.

De investeringsagenda "Oost Nederland maakt het" vormt hiervoor een prima basis. We werken al jarenlang intensief samen met Overijssel. We hebben één Rekenkamer, één ontwikkelingsmaatschappij, één lobbykantoor, en trekken ook internationaal gezamenlijk op: bv NRW- dossier water en China-handelsmissie.

Regelmatig hebben we dubbel GS en ook beide Staten weten elkaar steeds beter en vaker te vinden. In Nederland zijn wij koploper op het gebied van samenwerking. Wij willen samen met Overijssel de Oost Nederlandse problemen oplossen en met onze investeringsagenda doen we een handreiking aan het Rijk. Ik ga ervan uit dat Den Haag ons gebaar als een heer zal beantwoorden.

Op 20 januari wordt door GS en PS samen een werkconferentie georganiseerd over de Korting op het Provinciefonds. Wij moeten schrappen, ik zei het u, wij zullen ingrijpende keuzes moeten maken. Keuzes die ook uw stad of dorp voelbaar zullen treffen, want vele projecten en programma's voeren wij immers samen met u uit.

Deze grootste bezuinigingsoperatie uit de vaderlandse geschiedenis zal onvermijdelijk en onontkoombaar ook de Gelderse gemeenteraden dwingen tot het maken van keuzes. De verkiezingen van 3 maart komen daarmee in een heel bijzonder licht te staan.

Dames en heren,

Het wordt een boeiend jaar waarin veel valt te kiezen, maar helaas niet alles. Aan gezondheid kun je sleutelen, maar ervoor kiezen kan nog niet. We moeten volstaan met wensen en toewensen. Laten we dat gaan doen. Laten we toosten. Laten we elkaar allemaal een gelukkig en vooral een gezond 2010 toewensen. Op uw aller gezondheid!

6 januari 2010

Clemens Cornielje